

"זו לא שרשרת, זה גורמטי"

פרק מתוך הספר 'כתום המאבק - גוש קטיף במערכה'

אלישיב רייכנר

החלו להישמע קולות מחאה עזים של השמאל נגד המשך השהייה בגוש קטיף. ימים ספורים לאחר האירועים התקיימה ההפגנה הגדולה של השמאל בכיכר רבין. המפגינים ביקשו לחזק את ידי ראש הממשלה ולקרוא לו להמשיך בתוכניתו לפינוי הגוש. בסקר שפרסם "מעריב", הביעו 54% מחברי הליכוד תמיכה ביציאה מרצועת עזה. רק שליש מתוכם התנגדו. הפיגועים הקשים והתעוררות השמאל שחקו את הישגי המשאל.

שבוע לאחר אסון הנגמ"שים פתח צה"ל במבצע 'קשת בענן' ברפיח ובציר פילדלפי. המבצע נמשך שבוע ימים. תוך כדי המבצע כבר היה ברור לגמרי ששרון מתכוון להביא את תוכניתו בשינויים קלים בלבד לאישור הממשלה. ראש הממשלה גם פתח במסע שכנועים פוליטי לקידום תוכנית ההתנתקות המדורגת שלו. אנשי המטה הבינו שעליהם להתארגן להמשך המאבק. "כשהבנתי ששרון ממשיך לקדם את התוכנית", מספר כיום רפי סרי, "היה הלם ראשוני בגלל התמימות שהייתה לי. שאלתי את עצמי עד כמה מעשה הנבלה יכול להימשך. עד כמה השקר יכול לעבוד. מיד אחרי ההלם חלה התעשתות. לא היה 'יאוש'. חברי המטה הקדישו כמה ימים לחשיבה משותפת על הצעדים הבאים במאבק.

במועצת יש"ע הציעו, כדרכם, להתמקד בזירה הפוליטית. בערב שבועות הוציא יהושע מור יוסף, המזכיר המדיני של מועצת יש"ע, הודעה למזכירי היישובים ביש"ע ובה ביקש מהתושבים להפעיל לחץ על שרי הליכוד. גם המטה בגוש התגייס למאמץ ופנה לתושבים בבקשה להתקשר למתפקדי הליכוד בערב חג השבועות, לברך אותם בברכת 'חג שמח' ולבקש מהם להפעיל לחץ מלמטה כלפי

לאחר הניצחון הסוחף במשאל המתפקדים בליכוד, חשבו אנשי מטה המאבק של גוש קטיף, שלפחות בטווח הקצר, הוסרה חרב הפינוי מעל צווארו של גוש קטיף. ראש המטה רפי סרי היה משוכנע שבקרוב הוא יחזור לעיסוקיו הקודמים במדרשת נצרים. גם חברים אחרים במטה היו משוכנעים בימים הראשונים שלאחר המשאל ששרון לא יוכל להתעלם מהתוצאות החד-משמעיות. יום למחרת המשאל הודיע שרון בישיבת סיעת הליכוד, שהוא מתכוון לגבש תוכנית מדינית חדשה ולהביא אותה לאישור הממשלה והכנסת. למרות הודעתו, התחושה בקרב מתנגדי התוכנית הייתה שראש הממשלה לא יוכל להציע תוכנית דומה, לאחר כישלונם במשאל. חמישה ימים בלבד לאחר המשאל שרון כבר הודיע באופן ברור: אני ממשיך עם התוכנית. השינויים יהיו קלים בלבד. בעיתונות פורסם שראש הממשלה מתכוון להביא להצבעת הממשלה תוכנית התנתקות מדורגת שתכלול את פינוי הרצועה בשלבים. ארגוני השמאל הודיעו על כוונתם לקיים הפגנה בכיכר רבין תחת הכותרת, "וצאים מעזה - מתחילים לדבר".

שלושה ימים לאחר מכן ספגו כוחות צה"ל ברצועת עזה שני פיגועים קשים. שני נגמ"שים עמוסי חומר נפץ, שהיו בפעילות מבצעית, התפוצצו בשני מקומות שונים ברצועה - בשכונת זיתון ובציר פילדלפי שליד רפיח. כל אחד-עשר החיילים שהיו בשני הנגמ"שים נהרגו. גופות החיילים התפזרו ברדיוס של כחמש מאות מטר, וחבריהם נאלצו לגשש בחולות בניסיון למצוא את שרידי הלוחמים. בעיתונים פורסמו התמונות הקשות של חיילי צה"ל כורעים על ברכיהם ומחפשים שרידי גופות, ובכלי התקשורת

בממשלה גם ממספר ראשי מזכירות בגוש קטיף שסברו שעליו לנסות להמשיך ולפעול בתוך הממשלה לסיכול התוכנית.

התחושה בקרב תושבי הגוש לאחר ההצבעה בממשלה הייתה שראש הממשלה ביצע מחטף. התסיסה גברה. המטרה החדשה שהציבו לעצמם אנשי המטה הייתה להבעיר את הארץ בפעולות מחאה, שהוגדרו על ידם כ"עממיות ודמוקרטיות", כדי למנוע את השלטון ממעשיו "האנטי-מוסריים והאנטי-דמוקרטיים".

במסגרת פעילותו במטה, הרב קובי בורנשטיין נהג לקרוא ברשת האינטרנט על מאבקים עממיים ברחבי העולם. באחד הימים הוא נתקל בפעולת מחאה מקורית בדמותה של שרשרת אנושית. כבר ב-1983 השתתפו שישים אלף אנגלים בשרשרת אנושית שביקשה למחות נגד מיקום טילים גרעיניים אמריקניים בגרמניה המערבית. ב-1989 יצרו תושבי אסטוניה, לטביה וליטא שרשרת אנושית לאורך 600 ק"מ, כדי לבטא את רצונם בעצמאות מדינית. שרשראות אנושיות התקיימו גם בגרמניה ובארצות הברית, והשרשרת האחרונה התקיימה בטיוואן ארבעה חודשים בלבד לפני שהרב קובי נתקל ברעיון. בשלב ראשון הוא היסס. הוא שאל את עצמו, האם העובדה שהוא קרא על הפעולה באינטרנט מספיקה כדי לשווק אותה לחבריו ולשאר הפעילים. ההצלחה במשאל המתפקדים העניקה לו תחושת ביטחון במהלך זה. הוא ראה בשרשרת אפשרות ליצור התעוררות של הציבור הרחב בשטח. מבחינה רוחנית הוא הגדיר אותה כ"איתערותא דלתתא", כלומר התעוררות של בני האדם בעולמות התחתונים שמשפיעה על העולמות העליונים ומביאה להתערבות אלוהית.

הרב קובי החליט לשתף את חבריו למטה ברעיון. הוא הציע ליצור שרשרת אנושית מגוש קטיף לירושלים, שתבטא מסר של התחברות העם עם אנשי גוש קטיף ותשפיע על דעת הקהל. מי שאימץ את הרעיון מראשיתו ואף התגייס להוציאו אל הפועל, היה הרב ראובן נתנאל, רב הישוב עצמונה. רפי סרי

שרי הליכוד כדי שיתנגדו לתוכנית של שרון. עם זאת, למרות ההירתמות לפעילות במישור הפוליטי, אנשי המטה המשיכו להאמין יותר בהסברה.

חמישה ימים לאחר שהסתיים המבצע הצבאי ברצועת עזה, הודיע שרון על כוונתו להביא בפני הממשלה את תוכנית ההתנתקות המדורגת. ההצבעה נקבעה ליום ראשון י' בסיוון, השלושים במאי! בתוך ישיבת הממשלה סערו הרוחות. חלק גדול מהשרים, כולל שרים מהליכוד כמו נתניהו ולבנת, הביעו התנגדות לתוכנית של שרון. לאחר שבע שעות של דיון, החליט שרון לדחות את ההצבעה בשבוע. במהלך השבוע נחלצה שרת המשפטים ציפי לבני לעזרתו של ראש הממשלה. לבני הציעה להקפיא את ההחלטה המעשית על פינוי היישובים לעוד תשעה חודשים. ההצבעה בממשלה על פשרת לבני נקבעה ליום ראשון י"ז בסיוון, השישה ביוני! כדי ליצור רוב מלאכותי בממשלה פיטר שרון, יומיים לפני ישיבת הממשלה, את שני שרי האיחוד הלאומי השר בני אלון והשר אביגדור ליברמן. הצעד החריג שהיווה לדעת רבים פגיעה בדמוקרטיה לא זכה לגינוי בכלי התקשורת הגדולים.

ביום י"ז בסיוון, השישה ביוני, הובאה לשולחן הממשלה תוכנית ההתנתקות במלבושה החדש. מאמצי התיווך של השרה לבני נשאו פרי וגם השרים נתניהו, לבנת ושלוש הצביעו בעד התוכנית. שרי המפד"ל איתם ואורלב הצביעו נגד, אבל התוכנית עברה. חודש וארבעה ימים לאחר משאל המתפקדים, דרס שרון את תוצאותיו. יומיים לאחר ההצבעה בממשלה, התפטרו ממנה השר אפי איתם וסגן השר יצחק לוי, מהמפד"ל. השר זבולון אורלב יחד עם שאר חברי הכנסת של המפד"ל נשארו בקואליציה. בימין החלו להפיץ כרוזים שקראו לאורלב לפרוש מהממשלה, אבל גם רבים ממתקיפיו של שרון הרווחה ידעו שהישארותו בממשלה זוכה לגיבוי מהרב אברהם שפירא שסבר כי להחלטת הממשלה עדיין אין מעמד מחייב, ולכן ניתן להישאר בקואליציה עד שהכנסת תצביע על התוכנית. אורלב זכה לתמיכה בהחלטתו להישאר

השרשרת. ליברמן התלהב. "במוצאי שבת אנחנו מקיימים ישיבה ואתם מזמנים להציג את התוכנית." אצל "זמביש" קיבלו השניים תגובה צוננת יותר. "מדובר במאמץ אדיר שיושקע בזמן קצר בשביל מפגן חד-פעמי שהשפעתו תתפוגג שעה לאחר קיומו," אמר להם "זמביש" דברים נוקבים.

הישיבה של מועצת יש"ע התקיימה כהכנה לכנס פעילים גדול, שהיה אמור להתקיים במלון שערי ירושלים ביום שני שלאחר מכן. לקראת הישיבה של המועצה הכינו כלפא וסרי מצגת קטנה על רעיון השרשרת. הישיבה החלה קרוב לחצות. לאחר שסיימו להציג את התוכנית, החלו אנשי המועצה מתניה שפירא ויהושע מור יוסף לתקוף קשות את הרעיון. השניים טענו שהמבצע נועד לכישלון והצליחו לשכנע את מרבית אנשי המועצה בעמדתם. לאחר דין ודברים סיכם צביקי בר חי שאנשי המטה יקיימו דיון נוסף למחרת, כדי לבוא עם רעיון אחר לכינוס הפעילים ביום שני. בשעה שלוש לפנות בוקר יצאו סרי וכלפא מירושלים בחזרה לגוש. "מה עושים עכשיו?" שאל סרי. כלפא, בעקשנות אופיינית, ענה לו "ממשיכים". למחרת בצהריים התכנסו שוב אנשי המטה, והחליטו להמשיך ולדבוק בתוכנית למרות התנגדות מועצת יש"ע. הוחלט שלכנס הפעילים בירושלים ייסעו הרב קמינצקי, רפי סרי וזבולון כלפא. בכניסה לכנס, נתקלו השלושה בצביקי בר חי. "נו, מה החלטתם?" שאל בר חי. "הולכים על השרשרת", הם ענו לו. "חבל מאוד", הגיב בר חי, "זה נדון לכישלון חרוץ".

בכינוס דיברו ראשי המועצה על גיוס כספים ביישובי יש"ע להמשך המאבק. כשהגיע תורם של אנשי הגוש לדבר, פתחו הרב קמינצקי ורפי סרי בהסבר הרעיון של השרשרת. מיד אחריהם דיבר כלפא על תוכנית הביצוע. עוד לפני שהספיק לפתוח את דבריו, קם אחד מראשי יש"ע ועזב את המקום בהפגנתיות. שפירא ומור יוסף שישבו בשורות הקדמיות החלו להתקיף את כלפא בשאלות, ואחרים באולם הצטרפו אליהם. טענות המתנגדים היו שבניגוד להפגנה, הסיכון לכישלון בארגון השרשרת הוא גדול

תמך גם הוא. ליאור כלפה ודורון בן שלומי היססו מעט. בן שלומי, איש המעשה, חשב שהפרויקט גדול על אנשי המטה, וגם כלפה לא היה משוכנע ביכולת הצלחתו, אבל לאחר דיון קצר, ולא מעט בזכותו של הרב נתנאל, התקבל הרעיון.

השלבים הבאים היו מציאת אנשים בעלי יכולת ארגונית להוצאת הרעיון לפועל, ושכנוע אנשי מועצת יש"ע לאמץ את הרעיון. בכ"א בסיוון, העשרה ביוני, התקיים באולפנה של גוש קטיף כינוס של ההנהגה הציבורית בגוש. אחד מבאי הכנס היה זבולון כלפא, מזכיר היישוב עצמונה, שהוכיח בתקופת המשאל את יכולותיו הארגוניות המרשימות. בשלב מסוים הוא נקרא החוצה על ידי הרב נתנאל, רב היישוב שלו. "תשמע זבולון," אמר לו הרב, "יש לנו רעיון חדש ואנחנו רוצים שתיתקח עליו אחריות." כלפה היסס. כקבלן עצמאי הוא ספג נזקים כלכליים לא-קטנים בתקופת משאל מתפקדי הליכוד. מצד אחר, הוא חש שבמציאות הקשה שנוצרה לאחר החלטת הממשלה, הוא אינו יכול לעמוד מנגד. "תן לי לדבר עם אשתי," ביקש כלפה מהרב נתנאל. "אחזיר לך תשובה מחר." איריס כלפא לא היססה. "אם יש משהו שאנשי המטה חושבים שאתה צריך לעשות, עליך להתייצב." למחרת בצהריים התייצב כלפא במשרדי המטה בנווה דקלים. כשנכנס למטה קיבל הרב נתנאל את פניו בקריאה "שלום למפקד השרשרת!"

בעוד הרב בורנשטיין התייחס לשרשרת כפעולת מחאה שתבטא התנגדות ציבורית לתוכנית ההתנתקות, כלפא סבר שמטרתה הראשונית של השרשרת היא חיזוק רוחם של תושבי הגוש. לאחר שנתן את הסכמתו לפיקוד על המבצע, ברור היה שהשלב הבא הוא שכנועם של ראשי מועצת יש"ע לאמץ את הרעיון. סרי הבהיר לכלפא ששני האנשים המרכזיים במועצת יש"ע, שאותם צריך לשכנע, הם יו"ר המועצה בנצי ליברמן ומזכ"ל אמנה "זמביש". למחרת בערב נסעו סרי וכלפא לפדואל, יישובו של בנצי ליברמן. השניים שלפו את ליברמן מאירוע באולם השמחות של פדואל ופרשו בפניו את רעיון

שהחלטתם, אנחנו הולכים איתכם.“
 דורון בן שלומי הופקד על גיוס הפעילים למבצע, ובמקביל החל כלפא בסיועו של שמוליק סנדר, תושב נווה דקלים, בארגון הצדדים הלוגיסטיים של המבצע. הציר שנקבע מגוש קטיף לירושלים החל מהיישוב ניסנית שבצפון הרצועה, עבר דרך אשקלון, קריית מלאכי, צומת מסמייה ומחלף לטרון, והגיע עד לכותל המערבי בירושלים. אורכו היה תשעים ק"מ והוא חולק לשמונה קטעים. לכל קטע מונה אחראי מקרב אנשי גוש קטיף, ושיוך אזור בארץ שנועד למלא את הקטע המדובר. כל עיר ועיר קיבלה אחריות על איוש קטע מוגדר בשרשרת. כך למשל הוטל על אנשי תל אביב, הרצליה וערים נוספות בגוש דן למלא את הקטע שבין צומת נחשון לשער הגיא. אנשי המטה ראו בחלוקת השרשרת לחוליות מסר חשוב נוסף. "גוש קטיף הוא רק חוליה אחת", הסביר רפי סרי בראיונות שהעניק לכלי התקשורת לקראת השרשרת. "אם מטה מסוים לא ימלא את החוליה שלו, השרשרת תיקרע. כל אחד צריך להרגיש שמוטלת עליו אחריות אישית לחיבורה של השרשרת."

לצורך קבלת אישור משטרת, נדרשו אנשי המטה לשאלה, האם תפריע השרשרת לתנועת כלי הרכב בצירים בהם היא תתפרס. חלק מאנשי המטה חשבו שהעמדת השרשרת תדרוש את חסימת התנועה. זבולון כלפא התעקש שהתנועה תזרום ככל שניתן. "נעמוד בצד הכביש וניתן ידיים", הוא אמר לחבריו, "כדי שיבינו שיש לנו ציבור ממושמע, ויפנימו שאנחנו מחזיקים את האקדח טעון עם נצרה משוחררת לאחור." הצעתו של כלפא התקבלה. המשטרה אישרה את השרשרת והעמידה מאות ניידות משטרה לאבטחת האירוע.

בשלב מסוים יצרו אנשי המטה קשר עם מארגני השרשרת האמריקנית שחצתה את ארצות הברית מחוף לחוף, וקיבלו מהם עצות לקראת השרשרת. תושבים רבים מהגוש הוכשרו כמעבירי סדנה בנושא השרשרת ונשלחו למקומות שונים בארץ כדי להסביר את הרעיון שעומד מאחורי התוכנית ואת

כי לא ניתן לסתום בה חורים גדולים. היו שטענו כי בני נוער לא יגיעו למפגן מחאה שבו הם לא יכולים להיפגש עם חבריהם. אחת השאלות שנשאל כלפא שוב ושוב היתה מהיכן יגייס את עשרות אלפי האנשים הדרושים ליצירת שרשרת ללא חורים. כלפא ענה בביטחון, "עשרים אלף איש כבר יש לוי" הביטחון העצמי שהפגין הצליח לשכנע את פנחס ולרשטיין, יו"ר מועצת בנימין, שקם ואמר לנוכחים: "יש להם כבר עשרים אלף איש והם השותפים שלנו במאבק, לא נצא נגדם." הרעיון אומץ והשרשרת יצאה לדרך. ביציאה מהמפגש שאל סרי את כלפא מהיכן יש לו עשרים אלף איש. כלפא הודה שאין לו אפילו איש אחד ושהצהיר על המספר מתוך תחושה פנימית חזקה שהשרשרת עומדת להצליח.

מועצת יש"ע הוציאה לתקשורת הודעה לאחר הכינוס, ובו הודיעה על צעדי המחאה החדשים שעליהם הוחלט. ראשית, היא הכריזה על קמפיין חדש תחת הכותרת, "ההתנתקות מתפוצצת לנו בפנים - צה"ל צדק. שרון טעה". לאחר מכן היא הודיעה על החתמת תושבים על 'עצמת התקווה' שנוסחה על ידי אנשי המטה של גוש קטיף, ורק לבסוף הודיעה על יוזמת השרשרת האנושית.

התאריך שנקבע לקיום השרשרת היה יום ראשון, ז באב, עשרים וחמישה ביולי. בפני המטה עמד פחות מחודש. אנשי המטה החלו בפעילות הסברה מסיבית לקראת האירוע. בין השאר התקיימו פגישות עם רבנים ביהודה ושומרון כדי שהללו יקראו לציבור הרחב להצטרף ליוזמה. פגישה אחת עם רבני יישובי בנימין התקיימה ביישוב בית אל, ונכחו בה גם הרב זלמן מלמד מבית אל ב', וגם הרב שלמה אבינר מבית אל א'. פגישה אחרת התקיימה במועצה האזורית שומרון. הרב אליקים לבנון, רב היישוב אלון מורה, אמר לאנשי המטה שהוא מברך על כך שבניגוד לעבר, במאבק הנוכחי ניתנים לפעילים כלים מעשיים למפגש עם העם. בפגישה אחרת עם פעילים מרכזיים בשומרון אמר אריאל דורפמן, אחד הפעילים הבולטים, לאנשי המטה: "אני לא בטוח שהרעיון שלכם הוא הכי טוב, אבל אם זה מה

שבניגוד לעצרות והפגנות, הפעם לא תהיה במה למכובדים. עם זאת, הוקדשו בחלקה הירושלמי של השרשרת קטעים לקבוצות אוכלוסייה מיוחדות שביקשו להזדהות עם אנשי הגוש. קטעים מיוחדים בין הכניסה לירושלים ועד למלון שערי העיר הוקצו בין השאר לאסירי ציון, ללוחמי תש"ח והמחתרות, לקבוצה של נכי צה"ל, לעולים מארצות הברית, ולחברי מרכז הליכוד שביקשו למחות נגד התוכנית של מנהיג מפלגתם.

לתושבי גוש קטיף עצמם הוקצה הקטע שבין מחסום ארז לצומת יד מרדכי אבל ילדים מגוש קטיף יועדו גם לקטע המסיים של השרשרת בכותל המערבי. בקצה השרשרת החליטו אנשי המטה להציב את יעל בטר בת השש מנווה דקלים. סבה של בטר, יצחק שמיר, בן ה-76, תושב כפר דרום הוותיק שפונה במלחמת השחרור, נבחר להיות החוליה הראשונה של השרשרת ועמד במחסום ארז.

כשבוע לפני התאריך שנקבע לשרשרת, היה אמור לעלות ברדיו תשדיר פרסומת לשרשרת שהפיקו אנשי המטה. התשדיר נפתח כך: "שלום, מדברת תמר מרעננה. בעשרים וחמישה ביולי יקרה דבר מדהים. שרשרת אנושית מגוש קטיף ועד ירושלים, לב האומה. אני אהיה שם עם כל החברים שלי, ואתם?"

זמן קצר לפני עלייתו של התשדיר לשידור, פסל אותו מנכ"ל רשות השידור יוסף בראל בטענה שמדובר בנושא השנוי במחלוקת. אנשי המטה פנו לבג"ץ שהורה לרשות השידור לדון בהחלטה מחדש. בדיון המחודש אושר לבסוף התשדיר אך הושמטו ממנו המילים "לב האומה" שמתנגדי התשדיר הגדירו כתעמולה. התשדיר עלה לאוויר ארבעה ימים לפני השרשרת, ובאיחור של ארבעה ימים.

למרות כל סימני ההצלחה, כלי התקשורת עדיין הטילו ספק בהצלחתה של השרשרת. ביום ראשון בבוקר, התראיין זבולון כלפא לערוצי הטלוויזיה ונשאל על ידי הכתבים איך יתמודד עם חורים בשרשרת. כלפא השיב בביטחון "לא יהיו חורים."

ביצועה בפועל.

כחלק מהמערך הלוגיסטי הוקם מוקד הרשמה טלפוני רב-קווי שבו נרשמו אנשים להשתתפות. השרשרת התקבלה בהתלהבות בציבור הדתי לאומי. ההיענות באה לידי ביטוי בכמות האוטובוסים שהוכנה לאירוע, שהלכה ותפחה מיום ליום. יומיים לפני העמדת השרשרת הגיעה כמות האוטובוסים ליותר מאלף. מהעיר פתח תקווה לבדה יצאו שלושים וחמישה אוטובוסים מלאים, מלבד המכוניות הפרטיות. אישי ירד, מפעילי הימין הוותיקים של העיר שהיה אחראי על הזמנת האוטובוסים, שפשף את עיניו בתדהמה לנוכח כמות הנרשמים לשרשרת. ארבעים חניונים הוכנו לאלפי כלי הרכב ולמאות האוטובוסים של המשתתפים. ההיענות המוגברת הבהירה לאנשי מועצת יש"ע שהתוכנית שבה הם כה זלזלו עומדת להצליח. בימים האחרונים שלפני השרשרת הם נכנסו לתמונה באופן משמעותי יותר, וגייסו כוח אדם ומשאבים לסיוע בהפקתה.

ליאור כלפה, גזבר המטה, לקח הימור כספי גדול באימוץ רעיון השרשרת. כשעלה הרעיון הוא העריך שעלות ההפקה של המבצע תעלה כמיליון וארבע מאות אלף, ובידיו היו כשלוש מאות אלף בלבד. לאחר שמועצת יש"ע נכנסה לתמונה, יכול היה לנשום מעט לרווחה. את הוצאות השרשרת הוא כיסה רק לאחר כארבעה חודשים, באמצעות כספים מהמועצה האזורית, ממועצת יש"ע ומתרומות התושבים.

במטה נתקלו בכמה סיפורים אנושיים מרגשים שהעניקו אינדיקציה נוספת לכך שהרעיון הצליח לתפוס. התקשרה אישה מדרום אפריקה שסיפרה כי היא מתכוונת להעניק לבעלה כמתנת יום הולדת כרטיס טיסה לארץ על מנת שישתתף בשרשרת. לאתר האינטרנט המיוחד שנפתח לצורך השרשרת הגיעו הודעות מרחבי העולם על קבוצות שמתארגנות לקיום שרשראות הזדהות במקביל לקיומה של השרשרת בישראל. אחד ממאפייני השרשרת היתה העממיות והשוויון בין המשתתפים בה. חברי כנסת ואישי ציבור שביקשו להשתתף בשרשרת התקשו בהתחלה להתרגל לעובדה

השרשרת הישראלית.

כלי התקשורת שסיקרו מהאוויר ומהקרקע את השרשרת חלקו לה שבחים. ערוצי הטלוויזיה 2 ו-10 הקדישו את עשר הדקות הראשונות במהדורות החדשות של השעה שמונה לסיקור השרשרת.

גם עיתוני הבוקר פָּרגנו לשרשרת. "הידיים שלא מתנתקות!" הכריזה הכותרת הראשית של "ידיעות אחרונות". "130 אלף מפגינים עשו יד אחת נגד ההתנתקות", דיווח העיתון לקוראיו. ב"מעריב" הופיעה תמונה גדולה של השרשרת על פני כל העמוד הראשון ומעליה הכותרת: "90 ק"מ של מחאה". "זה היה מפגן עוצמה מרשים ובעל חן", כתב יגאל מוסקו ב"ידיעות". "אפשר לחלוק עליהם, ואני חולק", כתב אברהם תירוש ב"מעריב", "אבל אי אפשר שלא לכבד אותם ואת ההתגייסות המרשימה שלהם למבצע המרהיב." מי שביקש לקלקל מעט את החגיגה היה העיתונאי יואל מרכוס מ"הארץ" שהזהיר את קוראיו לאחר השרשרת: "היזהרו מהנחמדים והמאורגנים." "אל לנו להתפעל מהנחמדות של השרשרת האנושית", כתב מרכוס. "מה שלא ישיגו בחיוכים, הם מאורגנים להשיג באלימות ובכוח."

ביום ראשון בערב, שעות ספורות לאחר השרשרת, התכנסו למפגש מסכם באולפנת גוש קטיף אנשי המטה, מארגני השרשרת ואנשי מועצת יש"ע. יו"ר המועצה בניצי ליברמן פנה לזבולון כלפא ואמר לו, "אני מוריד את הכובע בפניך." כלפא ענה, "אני אוריד את הכובע, ואתם, מועצת יש"ע, תשימו בו כסף למימון..." אחד מאנשי יש"ע אמר לכלפא באותו ערב: "שחטתם פה הערב הרבה פרות קדושות. אנחנו רגילים לכך שכל הפגנה בכיכר רבין או כיכר ציון דורשת מימון של שישה מיליון שקל, ואתם הרמתם פעולה אפקטיבית במאות אלפי שקלים בלבד!" כלפא אף קיבל הצעה מאנשי מועצת יש"ע לבוא ולעבוד במחיצתם כקצין מבצעים, אך הוא סירב בנימוס. למרות הודאתם בהצלחת השרשרת, הוא עדיין חש בהבדלים משמעותיים בין תפיסת המאבק של אנשי המועצה לתפיסת אנשי המטה.

לקראת אחר הצהריים החלו מאות אוטובוסים להזרים אנשים לחניונים שהוכנו במקומות אחדים לאורך ציר השרשרת. פריסת האנשים לאורך הציר החלה בשעה חמש ושעת השיא לחיבורה של השרשרת נקבעה לשעה שבע לפנות ערב. חמש מאות שלטי הכוונה עמדו לרשות המשתתפים בשרשרת, ושמונה מאות סדרנים סייעו בשמירה על הסדר והארגון.

עוד לפני חיבור השרשרת כבר היה ברור לכולם שהמבצע עומד להצליח הרבה מעבר לציפיות. בדיוק בשעה שבע נתנו עשרות אלפי אנשים את ידיהם זה לזה, התחברו לשרשרת ארוכה ושרו את "התקווה". זבולון כלפא נסע כמה דקות לפני כן מלטרון לכיוון חומות העיר העתיקה, שם המתין לו מרדכי בניטה, אחד הפעילים הירושלמים, עם אופנוע. כלפא נסע לאורך ציר השרשרת ונדהם. במקומות רבים לא הספיקה שרשרת אחת לכמות האנשים ונוצרו כמה שכבות. מפקד מרחב שמשון, אפי מור, התקשר נרגש לכלפא ואמר לו: "זה פשוט לא יאמן. זו לא שרשרת, זה גורמט!" גם הנהגים שחלפו בכבישים בזמן השרשרת הגיבו באהדה. רבים מהם צפרו וקראו קריאות עידוד לעומדים. אפילו אלו שנאלצו לעמוד בפקק במקומות מסוימים קיבלו את זה באהבה. דנה זלינגר, בעלת חנות במרכז המסחרי של נווה דקלים, קיבלה בזמן השרשרת שיחת טלפון מאחד הספקים שהכירה במהלך עבודתה, אדם לא-דתי. "זו הפעם הראשונה בחיי שאני נהנה לעמוד בפקק", הוא אמר לה. הדבר היחידי שהעיב על השמחה היה טיל שנורה על ידי הפלסטינים בזמן השרשרת, פגע במתנ"ס בנווה דקלים, ופצע שישה ילדים. שוב, כמו בפיגוע שאירע ביום משאל המתפקדים, התערבבו תחושת השמחה על ההצלחה עם תחושת הכאב על הפיגוע.

בזמן העמדת השרשרת התקיימו במקומות שונים בעולם אירועי תמיכה בגוש קטיף. באוסטרליה, בהולנד ובצרפת התקיימו הפגנות, ובמקומות אחדים בארצות הברית יצרו תומכי גוש קטיף שרשראות אנושיות משלהם כמחווה והזדהות עם

שהתגלה בצעדת יום העצמאות, מה שהתברר במשאל מתפקדי הליכוד, חזר והתחזק בשרשרת הישראלית.

מי שביקש לצנן מעט את ההתלהבות מהצלחת השרשרת היה העיתונאי אורי אליצור, שכתב מאמר בעמוד הפותח של עיתון "נקודה" תחת הכותרת "האהבה לא תנצח".

"שום פעולה ציבורית לא תשפיע על אריאל שרון לשנות את תוכניותיו", כתב אליצור. "האיש הזה השליך את החלטת המתפקדים של הליכוד לפח האשפה כאילו לא היתה מעולם. איזה לחץ ציבורי ישפיע עליו? איזו אהבה תזיז אותו מדעתו?" אליצור, שכיהן בעבר כראש לשכתו של בנימין נתניהו, טען במאמרו שרק הדחת שרון מתפקידו היא שתצליח למנוע את עקירת יישובי הגוש.

המחמאות להצלחת השרשרת הגיעו גם מדמויות בי"ע שזוהו לאורך כל הדרך כדוגלות במאבק מיליטנטי יותר. דניאלה וייס, ראש מועצת קדומים, כתבה לאנשי המטה לאחר השרשרת: "יישר כוח על הארגון, על הביצוע ועל היצירתיות".

התחושה של אנשי המטה לאחר השרשרת היתה דומה מעט לתחושת ההצלחה לאחר משאל המתפקדים, אם כי הפעם הם היו מפוכחים יותר וידעו שהמאבק לא תם. ב"עדכאן" שיצא לאחר השרשרת נכתב: "כמו במשאל הליכוד שוב התברר מה כוחה של אמירה אמיתית וערכית, מה גדול הציבור שמוכן לבוא ולפעול ואיך גם התקשורת מתיישרת באופן מפתיע וחיובי לקולו הצלול של העם. עדיין עוד ארוכה הדרך. עדיין זקוקים אנו לחוליות נוספות שיצטרפו לשרשרת, אבל מה